

Uchwała Nr XXXVII/421/2013
Rady Miejskiej w Dębicy
z dnia 30 września 2013 roku

w sprawie: **zmiany Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Dębica na lata 2012 – 2014.**

Na podstawie art. 176 pkt. 1, art. 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 594 ze zm.)

Rada Miejska w Dębicy uchwala, co następuje:

§ 1

W Uchwale Nr XXIX/330/2012 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 20 grudnia 2012 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Dębica na lata 2012 – 2014, zmienia się załącznik do w/w uchwały w brzmieniu jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Dębica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Dębicy

Stanisław Leski

Załącznik do Uchwały
Nr XXXVII/421/2013 Rady Miejskiej w Dębicy
z dnia 30 września 2013 roku

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W MIEŚCIE DĘBICA
NA LATA 2012 – 2014**

Dębica, grudzień 2012

Spis Treści

Wstęp.....	3
1. Podstawy prawne	5
2. Charakterystyka miasta i diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Dębicy.....	7
3. Charakterystyka rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.....	14
4. Analiza SWOT	17
5. Cel główny i cel szczegółowy gminnego programu	24
6. Efekty i rezultaty programu	29
7. Źródła finansowania.....	29
8. Realizatorzy i partnerzy programu.....	30
9. Szczegółowy harmonogram działań, terminów oraz zadań realizatorów.....	31
10. Ewaluacja i monitoring gminnego programu wspierania rodziny.....	35
11. Podsumowanie.....	36

Wstęp

Głównym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka jest rodzina. To ona powinna zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Jeżeli w życiu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, to główne problemy zakłócające życie rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie bezdomnością. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i obserwowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji oraz opiekunów świetlic środowiskowych, itp.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić swoją rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Ze względu na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu.

W następstwie tego polityka państwa oraz działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nastawione na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie. Działania władz państwowych oraz samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

1. Podstawy prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Dębica na lata 2012-2014” należy brać pod uwagę między innymi:

- ✓ Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r. (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.),
- ✓ Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.),
- ✓ Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ✓ Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. z 2012 poz. 788 ze zm.),
- ✓ Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t. j. z 2010r. Nr 33 poz. 178 z późn. zm.),
- ✓ Ustawę z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2011 Nr 45 poz. 235 ze zm.).
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Dębica na lata 2006-2020

Podstawę prawną działań zawartych w Programie stanowi art. 176 pkt. 1, ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który mówi o opracowaniu i realizacji trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny oraz art. 179, zobowiązujący radę gminy do uchwalania gminnych programów wspierania rodziny.

Ustawa wyraźnie rozdziela kompetencje gminy i powiatu w ten sposób, że do zadań własnych gminy przypisuje się pracę z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, natomiast do zadań powiatu organizację pieczy zastępczej, zarówno w obszarze rodzinnym jak i instytucjonalnym.

2. Charakterystyka miasta i diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Dębicy.

Dębica to miasto powiatowe w województwie podkarpackim, nad rzeką Wisłoką, położone na północnym skraju Pogórza Ciężkowickiego.

Dzisiaj to ponad 46-cio tysięczne miasto będące ważnym ośrodkiem administracyjnym i przemysłowym. Jako miasto powiatowe jest lokalnym centrum edukacji, kultury i sportu. Tutaj zlokalizowane jest powiatowe szkolnictwo średnie, funkcjonuje rozbudowana sieć gimnazjów, szkół podstawowych i przedszkoli. Dobrze wyposażona baza sportowa oraz ośrodek kultury tworzą możliwości samorealizacji, rozwoju zainteresowań oraz udziału w różnego rodzaju spotkaniach kulturalnych i sportowych.

Miasto posiada rozbudowany i dobrze działający system pomocy społecznej, w tym instytucje, placówki i programy działające na rzecz osób bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych, rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, czy też osób wykluczonych bądź zagrożonych marginalizacją społeczną.

Z danych statystycznych wynika, iż w Dębicy działa 13 przedszkoli, w których jest około 57 oddziałów. Dwa spośród nich to przedszkola o charakterze integracyjnym, w tym jedno prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek- Publiczne Przedszkole Integracyjne- Ochronka Sióstr Służebniczek BDNP dla 80 dzieci.

Ponadto na terenie miasta działa niepubliczne przedszkole Welon Kids, w którym w pięciu oddziałach uczy się ponad sto dzieci.

Szkolnictwo w Dębicy jest dobrze rozwinięte. Działa 9 szkół podstawowych, 5 gimnazjów, 12 szkół ponadgimnazjalnych, w tym 8 przygotowujących do zawodu oraz Zespół Szkół Specjalnych. Ponadto w mieście działa wiele szkół pomaturalnych o charakterze publicznym i niepublicznym. Jednak niewiele szkół posiada klasy integracyjne oraz pokonane bariery architektoniczne.

Na terenie miasta, w obiektach byłej Jednostki wojskowej została utworzona filia Akademii Ekonomicznej w Krakowie (Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Dębicy). Uczelnia ta jest przystosowana do uczestnictwa w zajęciach dla osób niepełnosprawnych.

W Dębicy funkcjonują także placówki wsparcia dziennego. Są to świetlice dla dzieci i młodzieży funkcjonujące na terenie całego miasta. Jedna z nich to placówka o charakterze socjoterapeutycznym, pozostałe 9 to świetlice środowiskowe oraz placówki prowadzące zajęcia z dziećmi. Trzy świetlice miejskie prowadzone są przez ośrodek pomocy społecznej,

objętych nadzorem kuratorów społecznych i zawodowych, dzielnicowych oraz asystentów rodziny i pracowników socjalnych.

W 2012 roku do zespołu wpłynęło 52 Niebieskie Karty sporządzone przez Komendę Powiatową Policji (44) i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (8). W 3 przypadkach nie podjęto działań w związku z brakiem zasadności. W 48 przypadkach powołano grupy robocze, które spotkały się 165 razy.

Sprawy, którymi zajmowały się grupy robocze to:

- przemoc wobec dzieci stosowana przez rodziców (zaniedbanie, demoralizacja)
- przemoc wobec osób chorych psychicznie
- przemoc domowa ze strony mężów wobec żon i dzieci
- przemoc wobec osób starszych
- przemoc domowa ze strony dorosłych dzieci wobec rodziców
- przemoc domowa ze strony żon wobec mężów
- przemoc domowa ze strony rodzeństwa
- przemoc rodziców, ich partnerów wobec dorosłych dzieci

Od 2012 roku opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Miasto Dębica rozszerzyła swoją działalność zatrudniając w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy asystenta rodziny, którego rola polega na aktywnym wspieraniu rodziny.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy oraz analiza społeczna miasta zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2006- 2020.

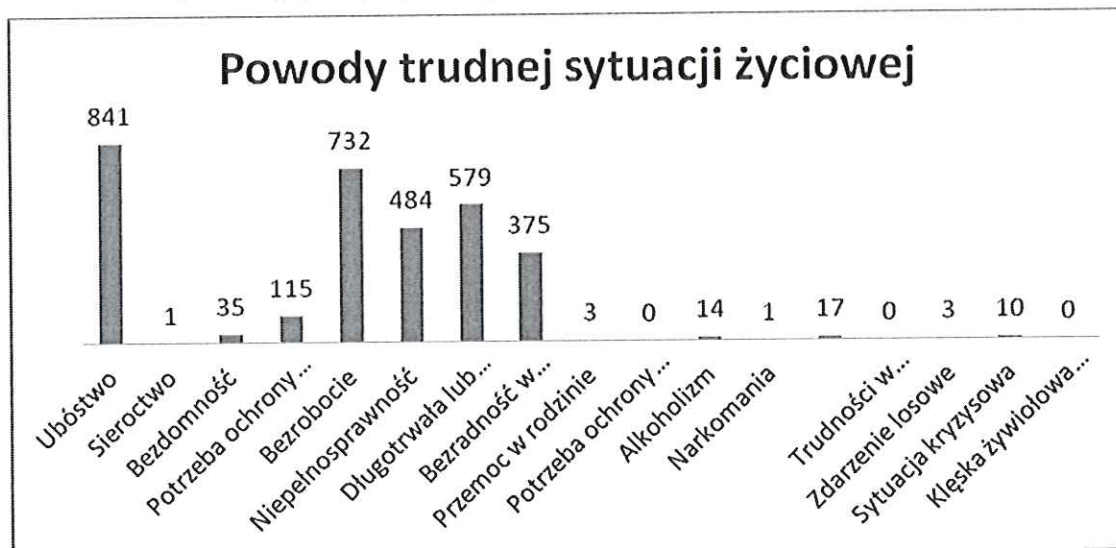
Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo wychowawczych została dokonana w oparciu o dane: Urzędu Miasta Dębica, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Dębicy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy wg stanu na dzień 30.06.2012r.

Bezrobocie	732	1949
Niepełnosprawność	484	1118
Długotrwała lub ciężka choroba	579	1362
Bezradność w sprawach opiek.- wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	375	1216
w tym:	198	612
rodziny niepełne		
rodziny wielodzietne	99	546
Przemoc w rodzinie	3	12
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	14	25
Narkomania	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	17	20
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
Zdarzenie losowe	3	9
Sytuacja kryzysowa	10	19
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

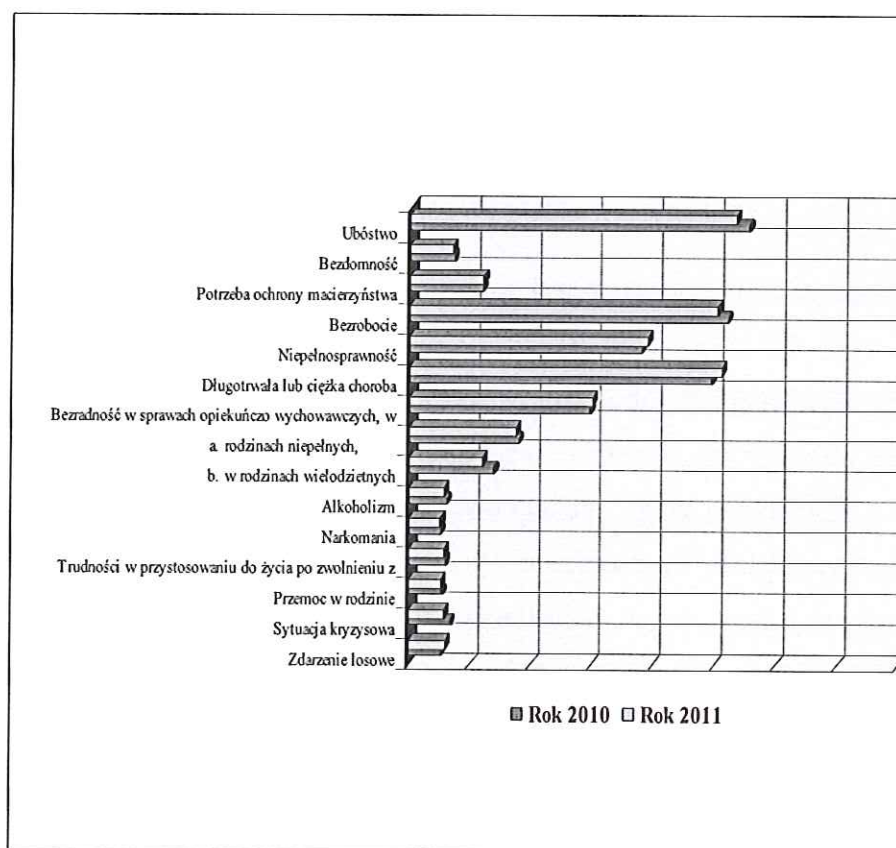
Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy.

Wykres 1. Powody trudnej sytuacji życiowej

Wykres 2. Powody trudnej sytuacji życiowej na przestrzeni 2010-2011

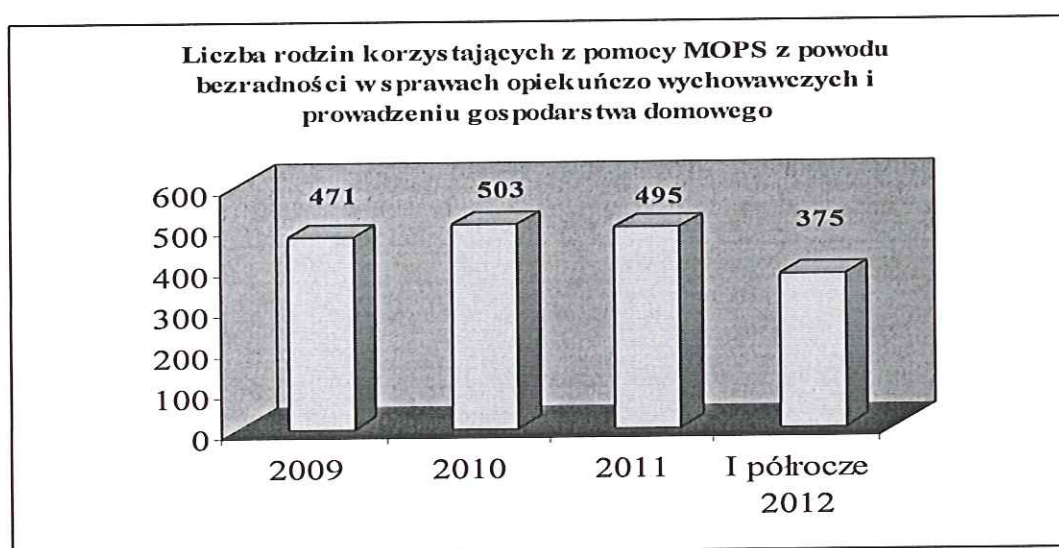
Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy (na dzień 30 czerwiec 2012r), wynika, iż w pieczy zastępczej (rodzinach spokrewnionych oraz rodzinach niespokrewnionych) umieszczono 120 dzieci w tym z terenu miasta Dębica 52.

Pozyskane informacje stanowią podstawę opracowania trzyletniego programu wspierania rodziny w mieście Dębica.

Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc rodzinie: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy (asystent rodziny i pracownik

wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Wykres 2. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Źródło: sprawozdania MOPS w Dębicy

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców Ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny - podopieczni Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest kompleksowym narzędziem pomocniczym pozwalającym pogłębić ocenę elementów, które należy wykorzystać bądź eliminować podczas realizacji zadania.

Analizę SWOT oparto na wyodrębnionych czynnikach mających wpływ na rozwój społeczny mieszkańców miasta Dębica.

Mocne strony- to atrybuty i czynniki, które w sposób pozytywny eksponują nasze miasto wobec innych oraz wspierają rozwój społeczno – gospodarczy w tym także rozwój rodzin, a przede wszystkim osłabiają istniejące w środowisku zagrożenia. Atrybuty te należy szczególnie pielęgnować i wzmacniać.

Słabe strony - to braki i ograniczenia, które utrudniają bądź uniemożliwiają realizację celów zawartych w programie.

Analiza tych czynników umożliwi podjęcie konkretnych działań, które mają na celu ich skuteczne wyeliminowanie lub zminimalizowanie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2020. • Skoordynowany i prężnie działający system pomocy społecznej zapewniający wsparcie osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej, • Wykształcona i stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pracowników służb społecznych, • Doświadczenia w zakresie realizacji programów naprawczych i profilaktycznych, • Szeroko rozwinięte formy pomocy rzeczowej, • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży, • Włączanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej,	<ul style="list-style-type: none"> • Niż demograficzny, • Niski poziom wynagrodzeń, • Wysoka stopa bezrobocia, • Wysokie koszty utrzymania rodzin Zastój w budownictwie mieszkaniowym, brak mieszkań socjalnych, • Bariery architektoniczne i społeczne uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym udział w życiu społecznym, • Niedostateczny przepływ informacji pomiędzy podmiotami, • Wyuczona bezradność i roszczeniowość klientów. • Tylko jeden żłobek na terenie miasta • Ograniczona liczba miejsc w przedszkolach i płatne zajęcia, • System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych), • Wzrost liczby zadań zleconych

<p>rodziny pedagogiem szkolnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powołanie asystentów rodzin celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo –wychowawczej, • Realizacja projektów edukacyjno – wychowawczych ukierunkowanych na niwelowanie agresji wśród uczniów, • Rozwój wolontariatu, • Edukacja rodziców, • Ustanawianie rodzin wspierających i wdrażanie do współpracy z rodziną dysfunkcyjną, • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez asystentów i pracowników socjalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Szerzące się ubóstwo wśród osób pracujących (nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim kulturowe) • Trudności w zatrudnieniu zgodnym z uzyskanymi kwalifikacjami, migracje. • Wzrost rodzin dysfunkcyjnych, zwiększone zjawisko wykluczenia społecznego • Zaniechywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, • Rozwój patologii społecznych – alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i niewydolność wychowawcza rodzin, • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży (przemoc, narkomania , alkoholizm, uzależnienia), • Brak bazy lokalowej dla eksmitowanych sprawców przemocy. • Duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej (biurokracja), • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”, • Demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych, • Ograniczone środki finansowe na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów, • Ograniczone środki finansowe na zatrudnianie asystentów rodzin, • Ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodzin i systemie pieczy zastępczej, • Wysoka cena szkoleń specjalistycznych,
ZASOBY	MISJA
<p>Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:</p> <p>✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS),</p>	<p>Realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej w oparciu o ustawę z dnia</p>

<p>✓ Powiatowy Urząd Pracy (PUP),</p> <p>✓ Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>✓ Sąd Rejonowy – Kuratorzy,</p>	<p>zдания i w miarę możliwości uwzględnienia jego wniosków we wszelkich dotyczących go sprawach. Placówki te wspomagają i uzupełniają pracę szkoły we wszystkich jej zakresach: opieki, oddziaływań wychowawczych i dydaktycznych, jak i zabiegów terapeutycznych. Realizują stałą pracę z dzieckiem i jego rodziną.</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy wykonuje zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.</p> <p>Podjęmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. Udzielanie pomocy a w szczególności zapewnienie poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowisku, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów.</p> <p>Realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, które są związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Kuratorzy sądowi wykonują swoje zadania zarówno w środowisku osób których dotyczy postępowanie, czyli podopiecznych, w miejscu ich zamieszkania, jak i na terenie zakładów zamkniętych i placówek ich pobytu, w szczególności na terenie zakładów karnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz leczniczo-rehabilitacyjnych.</p>
---	---

	<p>powinna czuć się odpowiedzialna za rozwiązywanie własnych problemów, uczyć się radzić sobie z trudnymi sytuacjami, dokonywać wyborów. Osoba potrzebująca pomocy powinna być w tym procesie aktywna i przede wszystkim powinna uwierzyć we własne możliwości.</p>
<p>✓ Szpital Powiatowy, Poradnia Zdrowia Psychicznego,</p>	<p>Udzielanie świadczeń zdrowotnych i promocja zdrowia oraz uczestniczenie w realizacji zadań dydaktycznych i badawczych, powiązanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia. Poradnia Zdrowia Psychicznego udziela świadczeń indywidualnych w zakresie psychiatrii i psychologii oraz świadczeń środowiskowych pacjentom i ich rodzinom.</p>
<p>✓ Komenda Powiatowa Policji,</p>	<p>Zadanie jest pilnowanie przestrzegania prawa i ściganie przestępców, jak również zapewnienie ochrony i pomocy w sytuacjach kryzysowych zarówno wobec ludzi jak i mienia.</p>
<p>✓ Placówki oświatowe,</p>	<p>Zajmują się kształceniem i wychowaniem dzieci i młodzieży. Zapewniają nauczanie w zakresie ramowych planów nauczania w oparciu o bieżące przepisy.</p>
<p>✓ Kościół,</p>	<p>Zadaniem kościoła jest głoszenie słowa Bożego i udzielanie sakramentów. Poprzez realizację swoich zadań stoi na straży moralności, służy pomocą i jest oparciem dla wiernych.</p>
<p>✓ Organizacje pozarządowe,</p>	<p>Działają z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego i nie działają dla osiągnięcia zysku.</p>
<p>✓ Dostępna infrastruktura sportowa (basen, lodowisko, aquapark, hale sportowe, stadiony miejskie, korty tenisowe,</p>	<p>Służą społeczeństwu, rozwijają mieszkańców, umożliwiają zdrowe spędzanie czasu połączone z realizacją własnych ambicji.</p>

Odbiorcami programu będą rodziny zamieszkałe w Dębicy, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora lub umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Działania i sposób realizacji:

Dla realizacji celów zakłada się następujące działania:

➤ Wsparcie interdyscyplinarne .

Pracując z rodziną ważna jest koordynacja różnych działań instytucji i służb wspierających rodziny. Zakładamy, iż praca ta będzie realizowana przez powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzić będą w szczególności: pracownik socjalny, asystent rodziny, pedagog, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta powinno skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

➤ Prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego .

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp.. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze),
- specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, socjalizacyjne dla młodzieży),
- pracy podwórkowej realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych (działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

➤ Poradnictwo specjalistyczne .

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i psychiczne. Asystent dąży do tego, aby wzbudzić u podopiecznych wiarę w swoje możliwości, dzięki której uwierzą w możliwość zmiany swojej sytuacji życiowej oraz dostrzegą, że może być lepiej, tylko trzeba zacząć działać.

Asystent rodziny pracuje w poniższych obszarach:

- a. pomoc w rozwiązywaniu podstawowych problemów socjalnych,
- b. pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych w rodzinie,
- c. pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- d. wspieranie aktywności społecznej,
- e. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- f. pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.

Asystent rodzinny pracuje z całą rodziną. Zaczyna zazwyczaj od pomocy w rozwiązywaniu najpilniejszych problemów socjalnych, które często przygniatają rodzinę i uniemożliwiają jakiegokolwiek perspektywiczne działanie. Gdy doraźne problemy rodziny zostaną rozwiązane, gdy asystent uzyska dobry kontakt i zaufanie podopiecznych możliwe jest określenie dalszych potrzeb i perspektyw oraz zawarcie partnerskiego kontraktu na temat ich realizacji. Po uporaniu się z bieżącymi potrzebami socjalnymi często na pierwszy plan wychodzą problemy osobiste i konflikty rodzinne. Bez ich satysfakcjonującego rozwiązania trudno wyeliminować uzależnienia, przemoc czy zaniedbywanie dzieci, nie mówiąc już o stałej pracy czy uzupełnianiu wykształcenia. Asystent udziela pomocy w zrozumieniu i rozwiązaniu problemów psychologicznych rodziny.

➤ Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin.

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku i inne. Priorytetem pomocy jest

- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

6. Efekty i rezultaty programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
- Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
- Lepsze, odpowiednie funkcjonowanie rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin aby zapobiegać powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- Przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.
- Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

7. Źródła finansowania

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta Dębica,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,

➤ Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Program jest zobowiązaniem samorządu miasta i jego jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodziny.

9. Harmonogram działań, terminów realizacji oraz zadań realizatorów

Realizatorzy poszczególnych zadań, ujętych w Programie, służących realizacji celów.

Lp.	Nazwa zadania	Forma realizacji	Realizatorzy i Partnerzy
1.	Zapewnienie pomocy rodzinom ubogim (pomoc materialna i rzeczowa).	<p>Pomoc dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji finansowej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z systemu pomocy społecznej, - z systemu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, - z systemu dodatków mieszkaniowych, - z systemu pomocy materialnej o charakterze socjalnym. <p>Udzielenie pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych uzyskanych z programu PEAD.</p> <p>Maksymalne wykorzystanie możliwości realizowanych programów rządowych, np. „wyprawka szkolna”.</p>	MOPS, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe;
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających.	Realizowanie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, przedszkolach i żłobku, na terenie placówek oświatowych oraz w punktach żywieniowych.	MOPS, Szkoły, Świetlice

9.	Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego, organizowanie i informowanie o miejscach pomocy, podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizację szkoleń, warsztatów oraz udostępnianie literatury fachowej	Objęcie opieką psychologiczną członków rodziny w ramach obowiązków pełnionych przez zatrudnionego przez OPS psychologa	UM, MOPS, organizacje pozarządowe
10.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych oraz monitorowanie terapii rodziców	Systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej	MOPS, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
11.	Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba, poprzez: - wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk	Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym. Praca socjalna na bazie kontraktu socjalnego.	MOPS

10. Ewaluacja i monitoring gminnego programu wspierania rodziny

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu.

Ewaluacja Programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzany, co roku, na podstawie analizy zebranych materiałów i informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań. Raport ten będzie przedstawiany Radzie Miejskiej w Dębicy.

Równolegle trwać będzie proces monitorowania programu. Na zakończenie okresu trwania programu (okresu trwania pierwotnie zaplanowanego tj. 2014 r.) przeprowadzone zostanie podsumowanie i analiza ze wszystkich raportów rocznych oraz ewaluacja końcowa programu. W przypadku przedłużenia czasu trwania oraz modyfikacji programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

Cele ewaluacji:

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one oraz w jakim stopniu w realizacji celów Programu.

Cele monitoringu:

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów programu.

Cele ewaluacji programu to:

- doskonalenie i modyfikacja podejmowanych działań w ramach programu,
- informacje o efektach wdrażania programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z realizacją programu,
- wzrost, jakości programu,

Takie założenie zwiększa szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje do wykorzystania własnej aktywności i wewnętrznego potencjału każdego członka rodziny.

Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego Programu oferuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy oraz partnerzy będzie nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a pomoc ze strony instytucji będzie uruchamiana dopiero wtedy, kiedy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

